Delphi **Pronoia**

METODIX

Metodix.
Road to Futures

KÄYTTÖOPAS

Integraatio

Delfoi-ekosysteemi — käyttöoppaat

Suomi

Versio 1.0 · 2026-11-10

Yhteyshenkilö: Hannu Linturi · hannu.linturi@gmail.com

Sisällys

INTEGRAATIO

Integraatio: Plan → Pronoia → DAE . . . 3

- Integraatio on kyvykkyyskaaren ylin taso . . . 3
- Vaihe 1 – Suunnittelu (DPE) . . . 4
- Vaihe 2 – Keruu (Pronoia) . . . 4
- Vaihe 3 – Analyysi (DAE) . . . 6
- Silmukan sulkeminen – oppiminen tutkimusten yli . . . 6
- Fasilitoijan muistilista alusta loppuun . . . 7

Suunnittelu (DPE) Fasilitointi (Pronoia) Analyysi (DAE) · tutkija, fasilitoija, kehittäjäkumppani

Integraatio: Plan → Pronoia → DAE

Panelisti kokee yhden tutkimuksen – sen kierrokset, palautteen ja oman näkymänsä. **Fasilitoija vastaa jostain suuremmasta.** Hänen prosessinsa ulottuu kolmen vaiheen yli – suunnittelu, keruu ja analyysi – ja kahden kytketyn ekosysteemin halki. Pronoia on silta niiden välissä.

Suunnittelu (DPE) → **Planning Handoff Package** → Fasilitointi (Pronoia) → **Vientisopimus** → Analyysi (DAE)

Ennen Pronoiaa on **Delphi Planning Ecosystem (DPE)**, jossa tutkimus suunnitellaan. Pronoian jälkeen on **Delphi Analysis Ecosystem (DAE)**, jossa kerätty aineisto tulkitaan. **Pronoia** on keskellä oleva keruukerros: se ottaa vastaan valmiin suunnitelman, vie tutkimuksen läpi, tarkistaa tuloksen ja luovuttaa puhtaan aineiston analyysiin.

> **Miksi tämä on fasilitoijalle tärkeää.** Analyysin laatu ratkeaa kauan ennen analyysin alkua – siinä, miten tutkimus suunnitellaan ja miten puhtaasti se kerätään. Fasilitoijan ydinvastuu on koko kaari ja sen kaksi luovutusta (handoff).

Integraatio on kyvykkyyskaaren ylin taso

Yksittäisen tutkimuksen kasaaminen käsin on **operointia**. Kun handoffit kantavat suunnitelman vaiheesta toiseen ilman uudelleenrakentamista, koko ketju muuttuu **järjestelmäksi** – infrastruktuuriksi, jonka päällä työ pyörii. Tämän oppaan punainen lanka on juuri se siirtymä: lakkaat kasaamasta tutkimusta uudelleen jokaisessa työkalussa ja annat handoffien virrata.

HANDOFF 1

Suunnitelma sisään

Planning Handoff Package siirtää orientaation, paneelimatriisin, teesit ja perspektiivikontekstin Pronoiaan. Et rakenna tutkimusta uudelleen – jatkat sitä.

KERUU

Pronoia kerää

Kierros 0, kierrosvaiheet, anonymiteetti, pulssi ja mittarit. Fasilitoija on aktiivinen: keruu ei ole passiivista odottamista vaan paneelin liikkeelle saamista.

HANDOFF 2

Aineisto ulos

Vientisopimus luovuttaa tarkistetun aineiston DAE:lle. Virheellinen aineisto ei pääse hiljaa analyysiin – portti pysäyttää sen.

Vaihe 1 – Suunnittelu (DPE)

Ennen kuin Pronoia kerää mitään, fasilitoija suunnittelee tutkimuksen Planning-ekosysteemissä. Jokainen askel on tietoinen menetelmävalinta, joka muovaa kaiken, mikä seuraa.

Suunnitteluaskel	Mitä fasilitoija päättää	Mitä se tuottaa
Orientaatio	Tutkimuksen logiikka (N / S / R / E / D / D+)	Asiantuntija- tai havainnoijapaneeli; dialektiset tai abduktiiviset teesit
Esianalyysi	Futures Wheel (vaikutukset), Relevance Tree (tavoitteet–keinot)	Rajattu, jäsennetty kuva ilmiöstä
Ilmiö	Mitä oikeasti tutkitaan	Tutkimuksen raja
Paneelisuunnittelu	Matriisi, perspektiivikerros, terveyspisteet (PHS)	Suunniteltu episteeminen tila
Kysymysarkkitehtuuri	Teesit ja niiden rakenne	Keruuinstrumentti
Simulaatio (valinnainen)	Synteettinen argumentointi, kun aitoa paneelia ei ole	Testi- / siemenargumentit
Oppimissilmukka	Aiemmista tutkimuksista kannetut opit	Paremmat, näyttöön perustuvat valinnat

Suunnittelu päättyy laatuporttiin: vain johdonmukainen suunnitelma – orientaatio, ilmiö, paneeli ja teesit linjassa – paketoidaan keruuta varten.

Handoff sisään – Planning Handoff Package

Suunnitelma siirtyy Pronoiaan jäsenneltynä **Planning Handoff Package** -pakettina: orientaatio, paneelimatriisi ja sen tyyppi, teesit sekä perspektiivi-/PHS-konteksti. Tämä pohjustaa kierroksen 0 – fasilitoija ei rakenna tutkimusta uudelleen Pronoiassa vaan jatkaa sitä.

Vaihe 2 – Keruu (Pronoia)

Tämä on fasilitoijan operatiivinen ydin. Lyhyesti: fasilitoija avaa **kierroksen 0** tekoälyavusteisena orientaationa (motivoi osallistujia ja kartoittaa ilmiötä, valinnaisesti avaininformanttien kanssa), vie sitten jokaisen kierroksen vaiheidensa läpi – vastaus → dialogi → revisio → sulkeminen – asettaa

iteraatiolinjan valmiiden asetusten avulla (classic / RTD / open / barometri), suojaa anonymiteettiä ja identiteettiä, ja lukee paneelia pulssin, ryhmävertailun ja prosessimetriikan avulla.

Fasilitoijan erottaa **aktiivinen rooli**: keruu ei ole passiivista vastausten odottamista vaan jatkuvaa paneelin kannustamista eteenpäin – ja vivut toimivat kolmella tasolla.

Taso	Miten fasilitoija saa liikettä	Vaikutus
Koko paneeli	Tahdista vaiheen eteneminen; avaa tulosgraafi ja pulssi oikealla hetkellä; lähetä muistutukset ja viestit; valitse näkyvyyslinja; täydennä paneelia kierrosten välissä	Ylläpitää vauhtia ja kollektiivista liikettä
Ryhmät	Nosta esiin ryhmävertailu matriisin akseleilla; osoita, että yksi ryhmä on liikkunut toisen pysyessä paikallaan; lisää perspektiiviteesejä ohueen näkökulmaan; rekrytoi rooleja kattamaan sokeat pisteet	Synnyttää eriytyvää liikettä ja näkökulmien välistä dialogia
Yksilöt	Elävä oma sivu ”edellisen käynnin jälkeen” -koosteineen; suorat tönäisyt ja henkilökohtaiset viestit; panosten tunnustaminen; panelistikohtaiset muistutukset	Vetää jokaisen panelistin takaisin tarkistamaan kantaansa ja oppimaan

> **Kannustaminen on kohdennettua, ei yleistä.** Tehokkain heräte on täsmällinen: näytä yhdelle ryhmälle ero sen ja toisen kannan välillä, tai näytä yksilölle, kuinka paljon paneeli on liikkunut hänen edellisen käyntinsä jälkeen. Reaaliaikainen aineisto tekee tämän tarkkuuden mahdolliseksi.

Validointiportti – handoffin ansaitseminen

Keruu ei virtaa analyysiin automaattisesti. Ennen handoffia Pronoia tarkistaa tuloksen, ja epäonnistunut tarkistus estää viennin, kunnes se on korjattu:

- **Paneelikoostumusportit** – orientaatiokohtaiset minimit (matriisin koko, sidosryhmät tai havainnointietäisyydet, osaamisalueet tai ulkoroolit, päättäjäsäännöt).
- **Episteeminen kattavuus** – argumenttitila luetaan kattavuuskarttana; ohut kattavuus on kehotus täydentää paneelia ennen sulkemista.

Tämä portti on fasilitoijan laatulupaus analyysivaiheelle: portin läpäissyt aineisto on täydellistä ja oikeanmuotoista, ei raakaa.

Handoff ulos – Vientisopimus

Kun tarkistus menee läpi, Pronoia tuottaa jäsennellyn paketin DAE-ekosysteemille. Fasilitoijan tasolla se kantaa:

- **orientaation ja paneelimatriisin tyypin**;
- **argumenttitilan** – teesit × paneelin jäsenet ja heidän argumenttinsa;
- **episteemisen kattavuuden** – kuinka suuri osa argumenttikartasta on täytetty;
- **perspektiivitiivistelmän** – terveyspisteet, hallitsevat näkökulmat ja nimetyt sokeat pisteet;
- **validointitilan** – vahvistuksen siitä, että aineisto läpäisi porttinsa.

DAE tarkistaa sopimuksen ennen aloitusta, joten virheellinen aineisto ei pääse hiljaa analyysiin.

Vaihe 3 – Analyysi (DAE)

DAE-ekosysteemissä kerätty aineisto tulkitaan laatuporteilla varustetun putken läpi. Fasilitoija **tilaa ja valvoo** sitä sen sijaan, että ajaisi jokaisen menetelmän käsin.

Foundation → Content → System → Futures → Synthesis → Report

DAE-vaihe	Mitä se tekee
Foundation	Validoi paneelin ja rakentaa kvantitatiivisen perustan
Content	Analysoi argumentit, dialogin ja diskurssin, ml. episteeminen koodaus
System	Lukee syvyyden, dynamiikan ja tarkoituksen (kausaalitasot, siirtymät, soft systems)
Futures	Nostaa esiin heikot signaalit ja kartoittaa rakenteelliset jännitteet
Synthesis	Kokoaa kaikki linssit suureksi synteesiksi, perspektiivisyvyydellä
Report	Rakentaa skenaariot ja yleisökohtaiset sidosryhmäraportit

Laatuportit ja ihmisharkinta ovat läsnä läpi putken: kun automaattinen varmuus ei riitä, analyytikko tuodaan silmukkaan – ja fasilitoija päättää, kuinka pitkälle tulkinnan tulisi ulottua.

Silmukan sulkeminen – oppiminen tutkimusten yli

Kaari ei ole suora viiva vaan sykli. Molemmat ekosysteemit pitävät muistia: suunnittelupuoli tallentaa jokaisen asetelman ja sen opit, analyysipuoli pitää case-kirjastoa valmistuneista ajoista. Fasilitoija

syöttää nämä opit seuraavan tutkimuksen suunnitteluun – niin että jokainen Delfoi-tutkimus tekee seuraavasta paremman.

> **Fasilitoijan punainen lanka.** Suunnittele hyvin, kerää puhtaasti, analysoi tarkasti ja opi tuloksesta. Pronoia on se kohta, jossa kaari pysyy koossa – piste, jossa suunnitellusta tutkimuksesta tulee luotettavaa, tulkintaan valmista aineistoa.

Fasilitoijan muistilista alusta loppuun

1. **Suunnittele loppu mielessä.** Valitse orientaatio, rajaa ilmiö (esianalyysi), suunnittele paneeli ja kirjoita teesit – tietäen, että ne määräävät koko argumenttitilan.
2. **Ylitä ensimmäinen handoff ehjänä.** Kanna Planning Handoff Package Pronoiaan ja jatka tutkimusta sen sijaan, että rakentaisit sen uudelleen.
3. **Vie keruu läpi harkiten.** Avaa kierros 0, aseta iteraatiolinja, etene vaiheissa, suojaa anonymiteetti ja seuraa pulssia ja mittareita.
4. **Ansaitse toinen handoff.** Läpäise validointiportti – paneelikoostumus ja episteeminen kattavuus – ennen sulkemista; täydennä ohut paneeli tarvittaessa.
5. **Tilaa analyysi.** Vie validoitu aineisto, valvo DAE-putkea ja päätä, kuinka pitkälle tulkinta ja raportointi menevät.
6. **Sulje silmukka.** Talleta opit ja kanna ne seuraavan tutkimuksen suunnitteluun.

Lähde: Pronoia – The Facilitator's Process (Metodix, kesä 2026). Tämä lohko jäsentää saman kaaren kyvykkyyskaaren mukaan.